

Sygn. akt III U 1144/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 28 listopada 2014 r.

Sąd Okręgowy w Przemyślu III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący SSO Lucyna Oleszek

Protokolant sekretarz sądowy Agnieszka Radochońska

po rozpoznaniu w dniu 28 listopada 2014 r. w Przemyślu

na rozprawie

sprawy R. K.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w R.

o emeryturę

na skutek odwołania R. K.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w R.

z dnia 30 września 2014 r. **nr** (...)

I. **z m i e n i a** zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznaje wnioskodawcy R. K. prawo do emerytury w ustawowej wysokości, począwszy od dnia 17 września 2014 r.,

II. **s t w i e r d z a**, że Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R. nie ponosi odpowiedzialności za opóźnienie w ustaleniu prawa do powyższego świadczenia.

Sygn. akt III U 1144/14

UZASADNIENIE

wyroku z dnia 28 listopada 2014 r.

Decyzją z dnia 30 września 2014 r., zn. (...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R. odmówił wnioskodawcy R. K. prawa do emerytury.

W uzasadnieniu decyzji podano, iż wnioskodawca nie spełnia wszystkich warunków określonych w ustawie z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2013 r. poz. 1440 ze zm.). Nie udowodnił 15 lat zatrudnienia w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze. Organ rentowy nie uwzględnił okresu zatrudnienia wnioskodawcy w latach od 8 października 1973 r. do 31 grudnia 1987 r. w Przedsiębiorstwie (...) w P. ponieważ wnioskodawca nie przedstawił świadectwa pracy wykonywanej w warunkach szczególnych na potwierdzenie pracy na stanowisku spawacza.

Wnioskodawca R. K. w dniu 6 października 2014 r. złożył odwołanie od tej decyzji, domagając się jej zmiany.

Na uzasadnienie podał, że decyzja jest dla niego krzywdząca. Przez cały okres zatrudnienia w Przedsiębiorstwie (...) w P., pracował w warunkach szczególnych jako spawacz. Okoliczność ta została potwierdzona świadectwem pracy. Dodatkowo odwołał się do zeznań świadków.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie z przyczyn, które stanowiły o wydaniu zaskarżonej decyzji.

Ponownie stwierdzono, że wnioskodawca nie spełnia warunków do nabycia emerytury określonych w art. 184 ust. 1 i 2 w zw. z art. 27 i art. 32 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz

w zw. z § 2 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego dla pracowników zatrudnianych w szczególnych warunkach lub

w szczególnym charakterze. Podniesiono, że spośród ustawowych warunków wnioskodawca wykazał 25-letni staż ubezpieczeniowy i nie przystąpił do otwartego funduszu emerytalnego. Natomiast na dzień złożenia wniosku emerytalnego nie udowodnił 15 lat pracy w warunkach szczególnych. Okresu zatrudnienia w latach od 8 października 1973 r. do 31 grudnia 1987 r. w Przedsiębiorstwie (...) w P. (14 lat, 2 miesiące i 24 dni) wnioskodawca nie potwierdził świadectwem wykonywania pracy w szczególnych warunkach. Za udowodnione przyjęto jedynie 6 lat, 7 miesięcy i 2 dni takiego zatrudnienia w Fabryce (...).

Organ rentowy wskazał, że okresy pracy wykonywanej w warunkach szczególnych może potwierdzić jedynie zakład pracy, ewentualnie jego następca, na podstawie posiadanej dokumentacji i w ściśle określonej formie, zgodnie z § 2 ust. 2 powołanego rozporządzenia. Wnioskodawca przedstawił jedynie zwykłe świadectwa pracy.

Sąd Okręgowy – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w P. ustalił następujący stan faktyczny:

Wnioskodawca R. K. urodzony (...) wystąpił w dniu 17 września 2014 r. z wnioskiem o emeryturę, oświadczając że jest członkiem otwartego funduszu emerytalnego oraz że nie pozostaje w stosunku pracy. Na potwierdzenie okresów ubezpieczenia oraz charakteru zatrudnienia przedłożył świadectwa pracy,

w tym świadectwo wykonywania pracy w szczególnych warunkach wystawione przez Fabrykę (...) SA z dnia 20 marca 2014 r.

Decyzją z dnia 30 września 2014 r. ZUS O/R. odmówił wnioskodawcy prawa do emerytury. Organ rentowy nie uwzględnił okresu jego zatrudnienia

w warunkach szczególnych w Przedsiębiorstwie (...)

w P., gdyż nie przedstawił on świadectwa pracy wykonywanej

w warunkach szczególnych. Natomiast za udowodnione przyjęto wnioskodawcy okresy składkowe w wymiarze 21 lat i 8 dni, okresy nieskładkowe w wymiarze 2 miesiące i 18 dni oraz okresy uzupełniające (rola) w wymiarze 4 lata i 17 dni.

Dowód: 1. Akta organu rentowego (emerytalne):

- wniosek o emeryturę z dn. 17.09.2014 r.

- decyzja odmowna z dn. 30.09.2014 r.

Ponadto Sąd ustalił, że wnioskodawca R. K. w roku szkolnym 1972/73 ukończył zasadniczą szkołę zawodową o kierunku ślusarz-spawacz. W dniu 8 października 1973 r. został zaś zatrudniony w Przedsiębiorstwie (...) w P. na czas nieokreślony na stanowisku spawacza w Zakładzie (...). W tym zatrudnieniu pozostawał do 31 grudnia 1987 r. Pracował w brygadzie produkującej elementy instalacji grzewczych c.o. oraz wodno-kanalizacyjnych, wykonując

wyłącznie prace spawacza. Przez okres kilku miesięcy, od 1 marca 1978 r. pracował jako spawacz przy produkcji pochłaniaczy – wentylatorów z blachy. Stąd w kolejnej umowie o pracę wskazano stanowisko blacharza-spawacza. Faktycznie jednak i przy tych robotach wykonywał wyłącznie prace spawalnicze. Uprawnienia spawacza gazowego były decydujące przy kwalifikowaniu go do tej pracy.

Praca w Przedsiębiorstwie (...) w P. odbywała się w systemie brygadowym i rozdzielona była pomiędzy brygady wodno-kanalizacyjne, sanitarno-instalacyjne (centralnego ogrzewania) i elektryczne, które pracowały na budowach. Równocześnie

w Przedsiębiorstwie funkcjonował Zakład (...), gdzie produkowano wszystkie elementy niezbędne do budowy kotłowni i instalacji grzewczych oraz wodno-kanalizacyjnych. Ze stalowych rur produkowano przepompownie, piece c.o., grzejniki c.o., zawory, kołnierze. Na dwóch halach równocześnie pracowały 3-4 brygady, liczące po około 9 robotników. Praca w Zakładzie (...) odbywała się zasadniczo na jedną zmianę, na której pracowało około 20-30 spawaczy.

Brygada, w której pracował wnioskodawca, a którą nadzorował świadek S. G. (1) zajmowała się niemal wyłącznie produkcją grzejników c.o. Tzw. fawiry wykonywane były z 5 metrowych rur stalowych, które najpierw „obrabiali” tokarze. Prace dla spawaczy zaczynały się już na węźle tokarskim, gdzie trzeba było przyciąć przygotowane rury do określonej długości. Następnie to już niemal wyłącznie spawacze „produkowali” cztery rodzaje grzejników, w zależności od liczby elementów (dwójki, trójki i czwórki). Wykonując spawanie elektryczne, przy użyciu elektrod, łączyli poszczególne części grzejnika. Dodatkowo do cięcia rur oraz blachy posługiwali się palnikami gazowymi – pracowali przy spawaniu gazowym. Wnioskodawca, podobnie jak świadkowie S. G. (1) i F. O. (1) sporadycznie pracowali w terenie. Wyjeżdżali na budowy tylko celem usunięcia awarii, czy zamontowania skomplikowanego elementu instalacji. Głównie prace poza terenem zakładu wykonywał brygadzysta.

Przydziału prac oraz rozliczenia z jej wykonania dokonywał brygadzysta z kierownikiem zakładu. Na podstawie listy obecności, która była codziennie podpisywana oraz zakresu wykonanych prac rozliczali oni godziny pracy poszczególnych robotników. Wynagrodzenie ustalane było według stawki godzinowej w systemie akordowym. W praktyce wysokość pensji zależała od zakresu wykonanych prac (stopnia realizacji umówionego zlecenia) oraz liczby robotników zatrudnionych przy danej pracy. Pensja była wypłacana w biurze, 10-go każdego miesiąca.

W dokumentacji osobowej z okresu zatrudnienia wnioskodawcy w Przedsiębiorstwie (...) w P. stanowisko pracy wnioskodawcy określono jako „spawacz” oraz „blacharz-spawacz”.

Okazało się też, że świadkowie F. O. (1) oraz S. G. (1) prawo do emerytury w obniżonym wieku, po uwzględnieniu pracy spawacza jako pracy wykonywanej w warunkach szczególnych, uzyskali dopiero po odwołaniu się do tut. Sądu.

Dowód: 1. Akta organu rentowe (emerytalne):

- świadectwo pracy z dn. 5.01.1988 r.

2. Akta osobowe z (...) w P.:

- świadectwo ukończenia (...) z dnia 20.06.1973 r.

- przyjęcie do pracy z dn. 8.10.1973 r.

- protokół kwalifikacyjny z dnia 17.02.1978 r.

- umowa o pracę z dnia 1.03.1978 r.

- świadectwo pracy z dn. 5.01.1988 r.

- angaże za lata 1982-85,

3. książeczka spawacza k. 17,

4. zeznania świadków:

- F. O. (nagranie rozprawy – 9 min.),

- S. G. (nagranie rozprawy - 16 min.),

5. zeznania wnioskodawcy (nagranie rozprawy - 26 min.).

Sąd ustalił też, że od 9 marca 1992 r. do listopada 2014 r. wnioskodawca pracował w Fabryce (...) SA. W okresie od 9 marca 1993 r. do 31 marca 2000 r. stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał prace przy spawaniu i wycinaniu elektrycznym, gazowym i atomowodorowym na stanowisku spawacza w osłonie gazów obojętnych. Obecnie jest bezrobotny.

Dowód: 1. Akta organu rentowego (emerytalne):

- świadectwo pracy wykonywanej w warunkach szczególnych z dn. 20.03.2014 r.

2. zeznania wnioskodawcy (nagranie rozprawy - 26 min.).

Dokonując tych ustaleń Sąd oparł się na dokumentach zgromadzonych w aktach organu rentowego: emerytalnych i kapitałowych, a także dokumentacji zalegającej

w aktach osobowych wnioskodawcy z okresu jego zatrudnienia w Przedsiębiorstwie (...) w P..

W szczególności Sąd uwzględnił odpis świadectwa ukończenia (...) szkoły zawodowej i (...) spawacza oraz umów o pracę na ustalenie nabycia przez niego umiejętności spawacza oraz ich potwierdzenia w czasie zatrudnienia. Na podstawie zachowanych dokumentów można stwierdzić, w jakim charakterze wnioskodawca pracował. Strona przeciwna nie kwestionowała ich w toku procesu. Korzystają, więc one z domniemania prawdziwości zawartych w nich oświadczeń

z mocy art. 244 i nast. k.p.c. Odnosząc się do świadectwa pracy z dnia 5 stycznia

1988 r. r. Sąd przyjął, że dokument ten, choć nie odzwierciedla wszystkich informacji, to łącznie z zeznaniami świadków oraz wnioskodawcy, pozwala stwierdzić, że

w spornym okresie wnioskodawca pracował wyłącznie jako spawacz.

W rezultacie zebrana przez organ rentowy dokumentacja dopiero wraz

z zeznaniami świadków oraz zeznaniami wnioskodawcy potwierdza okres i faktyczny charakter wykonywanej przez niego pracy.

Za pełni wiarygodne Sąd uznał zeznania świadków: S. G. (1) – spawacza-brygadzisty w latach 1971-1986 oraz F. O. (1), który jako spawacz pracował przez 20 lat. Świadkowie ci drobniaczko opisali strukturę zatrudnienia w (...) w P., wskazali, jakie roboty wykonywał wnioskodawca, jak wyglądała organizacja pracy. Zeznania te łącznie z zeznaniami wnioskodawcy potwierdzają również informacje zawarte w aktach osobowych. Wszystkie te dowody wzajemnie się potwierdzają i uzupełniają, są one wiarygodnym źródłem ustaleń faktycznych.

Mając powyższe na uwadze Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie wnioskodawcy jest uzasadnione.

Zgodnie z art. 184 ust. 1 i 2 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2013 r., poz. 1440 ze zm.) w brzmieniu obowiązującym w dniu 1 stycznia 2013 r. - ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia

1948 r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy osiągnęli:

1) okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymagany w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury
w wieku niższym niż 60 lat - dla kobiet i 65 lat - dla mężczyzn oraz

2) okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27.

Ponadto emerytura, o której mowa w ust. 1, przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa.

Równocześnie zgodnie z art. 32 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych w zw. z § 4 ust. 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego dla pracowników zatrudnianych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U. Nr 8 poz. 43) - ubezpieczonym urodzonym przed dniem 1 stycznia 1949 r. będącym pracownikami zatrudnionymi w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze przysługuje emerytura w wieku niższym niż określony w art. 27 ust. 2 i 3 tj. jeżeli spełniają łącznie następujące warunki:

- osiągnęli wiek emerytalny wynoszący dla mężczyzny 60 lat oraz
- posiadają wymagany okres składkowy i nieskładkowy tj. 25 lat dla mężczyzny, w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

Dla ustalenia tych uprawnień - za pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach uważa się pracowników zatrudnionych przy pracach o znacznej szkodliwości dla zdrowia oraz o znacznym stopniu uciążliwości lub wymagających wysokiej sprawności psychofizycznej ze względu na bezpieczeństwo własne lub otoczenia (art. 32 ust. 2 cyt. ustawy).

Zgodnie z § 2 ust. 1 cyt. Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. z 1983 r. Nr 8, poz. 43 ze zm.) - okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze była wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy.

Okresy pracy w szczególnych warunkach stwierdza zakład pracy na podstawie posiadanej dokumentacji - w świadectwie wykonywania pracy w szczególnych warunkach, wystawionym według wzoru stanowiącego załącznik do przepisów wydanych na podstawie § 1 ust. 2 rozporządzenia, lub w świadectwie pracy. Zaświadczenie zakładu pracy powinno potwierdzać charakter i stanowisko pracy w poszczególnych okresach oraz inne okoliczności, od których uzależnione jest przyznanie emerytury.

Bezsporne jest, że wnioskodawca R. K. występując z wnioskiem emerytalnym wykazał, iż ukończył 60 lat oraz posiada 25 lat okresów składkowych i nieskładkowych.

W toku rozpoznawania sprawy przed organem rentowym sporny okazał się charakter pracy wykonywanej przez wnioskodawcę w Przedsiębiorstwie (...) w P., gdzie był zatrudniony jako spawacz.

Na podstawie zgromadzonego materiału Sąd przyjął, że odwołanie wnioskodawcy jest zasadne, a jego żądanie co do zmiany zaskarżonej decyzji

w zakresie dotyczącym charakteru zatrudnienia zasługuje na uwzględnienie. Sąd przyjął bowiem, że wnioskodawca w okresie od 8 października 1973 r. do 31 grudnia 1987 r. (14 lat, 2 miesiące i 24 dni) w Przedsiębiorstwie (...) w P. pracował w warunkach szczególnych jako spawacz.

Stanowisko spawacza jest wymienione w wykazie stanowisk powołanego na wstępie rozporządzeniu. Spór powstał w związku z brakiem świadectwa pracy wykonywanej w warunkach szczególnych. Jednakże Sąd przyjął, że pośrednio oryginalne dokumenty zgromadzone w aktach osobowych wnioskodawcy w postaci umów o pracę i angaży za lata 1982-1985 oraz odpis książeczki spawacza wskazują, że wnioskodawca pracował stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wyłącznie jako spawacz elektryczno-gazowy, głównie przy produkcji elementów instalacji centralnego ogrzewania. Charakter faktycznie wykonywanej pracy potwierdzili także świadkowie - przełożony wnioskodawcy oraz inny pracownik.

Prace spawacza wymienione są w Wykazie A Dział XIV poz. 12 - prace przy spawaniu i wycinaniu elektrycznym, gazowym i atomowodorowym, powołanego na wstępie rozporządzenia odnoszącego się do wszystkich branż, ale też są wymienione

w wykazie A dział XIV, poz. 12 pkt 2 załącznika do zarządzenia Nr 16 Ministra Rolnictwa, Leśnictwa i Gospodarki Żywnościowej z dnia 31 marca 1988 r. w sprawie stanowisk pracy, na których wykonywane są prace w szczególnych warunkach

i szczególnym charakterze – spawacz elektryczno-gazowy.

Podnieść należy, że w postępowaniu przed sądami pracy i ubezpieczeń społecznych okoliczności mające wpływ na prawo do świadczeń lub ich wysokość mogą być udowadniane wszelkimi dowodami przewidzianymi w kodeksie postępowania cywilnego i nie są potrzebne jakieś szczególne dowody np.

z dokumentów - wystarczą dowody np. z zeznań świadków i stron. Zdaniem Sądu Okręgowego istotny w sprawie okazał się rodzaj pracy faktycznie wykonywanej przez wnioskodawcę, który niemal przez cały okres zatrudnienia, czyli blisko 21 lat pracował jako spawacz.

Rozstrzygając kwestię spornego okresu zatrudnienia, Sąd przyjął, łącznie

z uwzględnionym przez organ rentowy okresem pracy w Fabryce (...) SA, że wnioskodawca wykazał ponad 15-letni okres pracy

w warunkach szczególnych, przypadający przed 1 stycznia 1999 r.

Zgodnie z art. 129 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, świadczenia wypłaca się poczynając od dnia powstania prawa do tych świadczeń, nie wcześniej jednak niż od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek lub wydano decyzję z urzędu.

W tym stanie rzeczy Sąd uznał, że odwołanie wnioskodawcy zasługuje na uwzględnienie i na mocy powołanych przepisów w zw. z art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. zmienił zaskarżoną decyzję, przyznając mu prawo do emerytury począwszy od dnia 17 września 2014 r. tj. daty złożenia wniosku, o czym orzeczono w pkt I-szym wyroku.

Zgodnie z art. 118 ust. 1 i 1a ustawy o emeryturach i rentach z FUS organ rentowy wydaje decyzję w sprawie prawa do świadczenia lub ustalenia jego wysokości po raz pierwszy w ciągu 30 dni od wyjaśnienia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania tej decyzji, z uwzględnieniem ust. 2 i 3 oraz art. 120. W razie ustalenia prawa do świadczenia lub jego wysokości orzeczeniem organu odwoławczego za dzień wyjaśnienia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji uważa się również dzień wpływu prawomocnego orzeczenia organu odwoławczego, jeżeli organ rentowy nie ponosi odpowiedzialności za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji. Organ odwoławczy, wydając orzeczenie, stwierdza odpowiedzialność organu rentowego.

Kierując się tym przepisem oraz uwzględniając wcześniejsze rozważania Sąd uznał, że ustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji (przeprowadzenie dowodu z zeznań świadków i ich ocena w kontekście dowodów z dokumentów) zwalniają organ rentowy z odpowiedzialności za opóźnienie w ustaleniu prawa do świadczenia emerytalnego wnioskodawcy. Orzeczenie w tym zakresie zawarto w pkt II-im wyroku.